Dosarul nr. 21r-2930/23
nr. 1-22123537-02-21r-18122023

D E C I Z I E

28 iunie 2024 municipiul Chișinău
Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău
Având în componența sa:
Președintele ședinței de judecată Spoială Alexandru
Judecătorii Băbălău Denis și Chiroșca Igor

a judecat, în procedură scrisă, în lipsa părților, în ordine de recurs, recursul Penitenciarului nr. 17 ***** declarat împotriva încheierii Judecătoriei Orhei sediul ***** nr. 21ji-212/2023 din 20 noiembrie 2023 cu privire la plângerea condamnatul Coșneanu Dumitru împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 22.08.2022– 20.11.2023;

Instanța de recurs: 18.12.2023 – 28.06.2024;

Verificând legalitatea încheierii atacate, pe baza materialelor din dosar, în contextul motivelor invocate de recurent, Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău,

A C O N S T A T A T:

1. La data de 15.08.2022, condamnatul Coșneanu Dumitru, a depus plângere împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitor la condițiile de detenție în P-13 Chișinău, P-16 Pruncul și P-17 *****, care conform jurisprudenței CtEDO, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din CEDO. În motivarea plîngerii depuse condamnatul Coșneanu Dumitru a menționat că, anterior s-a adresat cu o plîngere privind constarea condițiilor de detenție în P-13 Chișinău, ce contravin art. 3 CEDO. Prin încheierea Judecătoriei Chișinău sediul Ciocana din 06.08.2021, plîngerea sa a fost admisă. Solicită constatarea condițiilor inumane de detenție în penitenciarele în care a fost deținut, începînd cu ziua de 07.08.2021 pînă la moment. A invocat că, în timpul ispășirii pedepsei în penitenciarele enumerate, s-a deținut în condiții inumane. A menționat că celulele în care s-a deținut erau supraaglomerate. Condițiile în aceste celule erau neigienice și anti sanitare. Astfel, persista mucegaiul, iarna era frig, iar vara era foarte cald. Alimentația era necorespunzătoare. Celulele nu erau ventilate suficient. Nu a avut acces la servicii medicale corespunzătoare. La moment se deține în P-17 *****. Începînd cu 05.06.2023, după transferul său în P-17 *****, a fost deținut și se deține în celula cu nr. 95 de unul singur. Condițiile de detenție în această celulă la fel sunt inumane. În calitate de mecanism compensatoriu, a solicitat ca pentru perioada de timp în

care s-a deținut în condiții inumane, să-i fie redus termenul de pedeapsă. A mai explicat că în perioada detenției sale a fost diagnosticat cu hepatita C.

2. *Prin încheierea Judecătoriei Orhei sediul ***** nr. 21ji-212/2023 din 20 noiembrie 2023*, s-a admis parțial plângerea condamnatului Coșneanu Dumitru împotriva administrației instituției penitenciare, referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale. S-a constatat faptul că, condamnatul Coșneanu Dumitru, a fost deținut, cu statut de condamnat în: Penitenciarul nr. 13 Chișinău în perioadele: 07.08.2021-08.09.2021, 21.09.2021-08.10.2021, 06.06.2022-18.07.2022; Penitenciarul nr. 16 Pruncul în perioadele: 08.09.2021-21.09.2021 și 17.10.2022-05.06.2023; Penitenciarul nr. 17 ***** în perioadele: 08.10.2021-06.06.2022; 18.07.2022-17.10.2022, o perioadă cumulativă de 667 (șase sute șasezeci și șapte) zile, în condiții contrare prevederilor art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale. În condițiile art. 473^4 alin. (4) CPP, s-a redus pedeapsa condamnatului Coșneanu Dumitru, născut 01.09.1992, cu 66 (șasezeci și șase) zile, în care condamnatul s-a aflat în detenție în Penitenciarele nr. 13 Chișinău, nr. 16 Pruncul și nr. 17 ***** în perioada 07.08.2021 – 04.06.2023, în condiții contrare prevederilor art.3 CEDO. În privința perioadei rămase de 7 (șapte) zile, calculate în condițiile art. 473^4 alin. (4) CPP, s-a acordat cu titlu de compensare condamnatului Coșneanu Dumitru, suma de bani în mărime de 350 (trei sute cincizeci) lei, adică, câte o unitate convențională pentru o zi în care condamnatul a suferit încălcarea condițiilor de detenție, care urmează a fi încasată din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova. Capătul de plîngere privind constatarea încălcării drepturilor privind condițiile de detenție a condamnatului, garantate de art.3 CEDO, pentru deținerea lui Coșneanu Dumitru în Penitenciarul nr. 17 *****, în celula cu nr. 95, începând cu 05.06.2023, s-a respins ca neîntemeiată.

3. *Nefiind de acord cu încheierea Judecătoriei Orhei sediul ***** nr. 21ji-212/2023 din 20 noiembrie 2023 a declarat recurs directorul Penitenciarului nr. 17 *****, Veaceslav Dascal* prin care și-a manifestat dezacordul cu soluția instanței de fond și a solicitat admiterea recursului, casarea încheierii menționate și pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie respinsă plângerea condamnatului Coşneanu Dumitru privind aplicarea prevederilor art. 473^2-473^4 din Codul de procedură penală ca fiind neîntemeiată şi nefondată, precum şi tardiv înaintată.

În motivarea cererii de recurs reprezentantul instituției penitenciare a invocat faptul că condamnatul Coşneanu Dumitru s-a adresat instanței de judecată, Judecătoria Orhei sediul *****, plîngerea sa fiind înregistrată în cancelaria judecătoriei la 15 august 2022, de unde rezultă că a depus-o contrar prevederilor art. 472^2 alin.(5) al Codului de procedură penală, care expres prevede că ''Plîngerea referitoare la condițiile de detenție care afectează grav drepturile condamnatului sau ale prevenitului se depune pe parcursul detenției în condiții contrare prevederilor art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale sau în termen de 6 luni de la data cînd nu mai sînt deținuți în astfel de condiții", acest termen de 6 luni fiind un termen de prescripție, iar plângerea lui Coşneanu Dumitru urma a fi respinsă de instanța de judecată ca tardiv

înaintată, deoarece remediul național de constatare a condițiilor de detenție a fost implementat din 01 ianuarie 2019. Menționează recurentul că prin admiterea plângerii prescrise, instanța de judecată a încălcat principiul securității raporturilor juridice. Or, potrivit jurisprudenței constante a CEDO, termenul-limită de şase luni are menirea de a promova securitatea raporturilor juridice, asigurând ca toate cauzele care ridică chestiuni în temeiul Convenției să fie examinate într-un termen rezonabil şi că deciziile anterioare să nu poată fi contestate la infinit- în cazurile în care există o situație continuă, termenul de șase luni începe să curgă de la încetarea situației (B. and D. v. the United Kingdom, nr. 9303/81. decizia Comisiei din 13 octombrie 1986, Dedsions and Reports (DR) 49, p. 44). Constată că cererile depuse peste termenul de 6 luni, atunci când s-a întrerupt situația continuă de detenție în condiții contrare art. 3 CEDO, prin transferul într-o instituție sau în altă celulă cu condiții compatibile cu acest articol, urmează a fi respinse ca fiind tardive. Atât timp cât situaţia persistă, regula celor 6 luni nu îşi mai găsește aplicare *(*a se vedea c. Iordache vs România, cererea nr. 6817/02, §50). Judecătorul de instrucție, pentru fiecare caz în parte, urmează să stabilească dacă situația reclamată constituie o „situație continuă" sau nu. Indică că conceptul unei „situații continue" se referă la starea faptelor care includ activități continui de către sau din partea statului, pentru a acorda reclamantului statutul de victimă (a se vedea, Monlion v. France, nr. 11192/84. decizia Comisiei din 14 mai 1987, DR 52, p. 227, şi Hilton *v.* the United Kingdom, nr. 12015/86. decizia Comisiei din 6 iulie 1988DR 57, p. 108). Prin urmare o cerere depusă cu expirarea termenului de saşe luni, de când persoana nu se mai deține în condiții contrare prevederilor art. 3 CEDO nu poate fi admisă nici la nivel național, nici la nivelul CEDO, în susținerea acestui raționament, menționează cauza Botnari *v.* Republica Moldova, cererea nr. 74441/19. Administrația Penitenciarului nr.17 *****, consideră că instanța de judecată n-a luat în considerație prevederile alin. (4) al art. 473^4 Cod de procedură penală care prevede că „în cazul constatării circumstanțelor prevăzute la art.473^2 alin.(3), instanța de judecată poate rotunji în favoarea condamnatului termenul de pedeapsă constatat ca fiind executat în condiții contrare prevederilor art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului si a libertăților fundamentale, pentru a deduce integral acest termen din termenul rămas neexecutat", astfel cele 7 zile rămase urmau a fi rotunjite, fără a-i acorda condamnatului Coşneanu Dumitru a sumei bănești cu titlu de despăgubire în mărime de 450 lei. Urmare a probelor prezentate instanței de judecată Penitenciarul nr. 17-***** a solicitat respingerea acțiunii condamnatului Coşneanu Dumitru ca neîntemeiată şi nefondată precum şi tardiv înaintată, din considerentele că în perioada deținerii în Penitenciarul nr. 13-Chişinău, Penitenciarul nr. 16-Pruncul precum şi în Penitenciarul nr. 17-***** acesta n-a fost marginalizat sub nici-un aspect inuman şi/sau degradant, fiindu-i acordat minimul de condiții a executării detenției, fiind descrise toate condițiile de detenție, concluzionându-se că acestea nu pot fi calificate ca inumane şi degradante, adică contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale. Condițiile de deținere din Penitenciarul nr. 17-***** fiind probate cu fototabelul anexat la materialele cauzei din celula nr. 95, unde acesta s-a deținut si se deține la moment. Indică recurentul că la examinarea plângerii adresate de Coşneanu Dumitru privind condițiile precare de detenție din Penitenciarul

nr.l3-Chişinău, Penitenciarul nr. 16-Prunculprecum şi în Penitenciarul nr. 17-***** în care a fost deținut şi se deține la moment, Instanța de judecată n-a luat în considerare particularitățile individuale pentru fiecare caz în parte, aceasta fiind examinată prin prisma condițiilor generale din instituțiile penitenciare conform datelor din Raportul anual pentru anul 2017 şi anul 2018 al Comitetului European pentru Prevenirea Torturii şi Tratamentelor sau Pedepselor Inumane, precum şi pe practica Curții Europene a Drepturilor Omului, inclusiv în cauzele contra Moldovei, facînd referire la cauza Mozer c. R. Moldova şi Rusiei din 23.02.2016; cauza Rotaru c. Moldova din 15.02.2011; cauza-Ciorap c. Moldova din 19.06.2007, cauza Becciev c. Moldovei din 04.10.2005; cauza Holomiov c. Moldova din 07.11.2007;cauza Ostrovar c. Moldova din 13.09.2005 precum şi alte rapoarte ale organizațiilor naționale şi internaționale ce ţin de acest aspect.

4. *Procedura de comunicare legal executată*. Conform art. 447 alin (1) - (2) Codul de procedură penală, *recursul se judecă în termen rezonabil, fără prezența părților la proces. Instanța de recurs fixează data examinării şi dispune să se comunice părților la proces despre aceasta, cu acordarea dreptului depunerii referinței*. Reprezentantul Penitenciarului nr. 17 *****, avocatul și condamnatul au fost înștiințați legal despre data examinării recursului și despre faptul că sunt în drept să depună referințe. Astfel, ținând cont de faptul că participanții la proces au fost înștiințați despre data examinării recursului și depunerii referinței fiind astfel întreprinse toate măsurile necesare în vederea respectării prevederilor art. 391 Cod de Procedură Penală RM privind citarea participanților la proces, instanța conform art. 447 alin. (1) CPP a dispus examinarea cauzei fără prezența părților la proces.

5. *Astfel, examinând materialele dosarului, raportând situația de fapt la cea de drept, Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău ajunge la concluzia că cererea de recurs declarat de către directorul Penitenciarului nr17 *****, Veaceslav Dascal este fondată și pasibilă de a fi admisă, încheierea Judecătoriei Orhei sediul ***** nr. 21ji-212/2023 din 20 noiembrie 2023, urmând a fi casată, iar cauza remisă la o nouă examinare în instanța de fond în alt complet de judecată.*

Potrivit art. 437 alin. (1), pct. 4) Cod procedură penală, (1) Pot fi atacate cu recurs: 4) alte hotărâri penale pentru care legea prevede această cale de atac. Conform art. 448 Cod procedură penală, (1) Judecând recursul, instanța verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza materialului din dosarul cauzei și a oricăror documente noi prezentate în instanța de recurs. În virtutea alin. (2) al aceleiași prevederi legale, instanța de recurs este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în recurs.

Potrivit art. 449 alin. (1), pct. 2), lit. d) Cod procedură penală, (1*) Judecând recursul, instanța adoptă una din următoarele decizii: 2) admite recursul, casând hotărârea, parțial sau integral, şi ia una din următoarele soluții: d) dispune rejudecarea cauzei de către instanța de fond în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs*. Conform art. 441 alin. (2) Cod procedură penală, "Instanța de recurs examinează cauza în limitele temeiurilor prevăzute în art.444, însă ea este obligată ca, în afara temeiurilor invocate şi cererilor formulate de recurent, să examineze întreaga cauză sub toate aspectele, dar fără a agrava situația părții în favoarea căreia s-a declarat recurs"

Astfel, orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public şi într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă şi imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor şi obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzați în materie penală îndreptate împotriva sa. Potrivit art. 7 alin.(1) Cod de procedură penală „Procesul penal se desfăşoară în strictă conformitate cu principiile şi normele unanim recunoscute ale dreptului internațional, cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, cu prevederile Constituției Republicii Moldova şi ale prezentului cod."

În orice societate democratică, protecția persoanei este una din atribuțiile de bază ale statului. Conform art. 20 al Constituției Republicii Moldova, orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești atunci când drepturile, libertățile și interesele acesteia au fost violate. Art. 1 Cod procedură penală, stipulează că, „procesul penal reprezintă activitatea organelor de urmărire penală şi a instanțelor judecătorești cu participarea părților în proces şi a altor persoane, desfăşurată în conformitate cu prevederile Codului de Procedură Penală, având drept scop protejarea persoanei, societății şi statului de infracțiuni, precum şi protejarea persoanei şi societății de faptele ilegale ale persoanelor cu funcții de răspundere în activitatea lor legată de cercetarea infracțiunilor presupuse sau săvârşite, astfel ca orice persoană care a săvârşit o infracțiune să fie pedepsită potrivit vinovăției sale şi nici o persoană nevinovată să nu fie trasă la răspundere penală şi condamnată".

6. Din materialele cauzei rezultă că, prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 29 mai 2019, Coșneanu Dumitru a fost condamnat în baza art. 186 alin. (2), lit. b), d), art. 321, art. 84 Cod penal fiindu-i stabilită pedeapsa de 2 ani 6 luni închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis. Tot el, condamnat prin sentința Judecătoriei Bălți, sediul Fălești din 31 ianuarie 2020 în baza art. 187 alin. (2), lit.f), art. 84 alin. (4) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa de 5 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis. Tot, el condamnat prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 29 iunie 2020 în baza art. 217^1 alin. (3), lit.e), f) Cod penal și în baza art. 85 alin. (1) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa de 8 ani închisoare în penitenciar de tip închis.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău sediul Ciocana din 06.08.2021, s-a constatat faptul că, condamnatul Coșneanu Dumitru a fost deținut pe o perioadă totală de 625 zile în Penitenciarul nr. 17 – ***** și Penitenciarul nr. 13 – Chișinău, în calitate de condamnat, în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. După cum rezultă din partea descriptive a încheierii, au fost supuse analizei condițiile de detenție a condamnatului în Penitenciarul nr. 17 - ***** pentru perioada: 04.10.2019-14.01.2020, 16.03.2020-15.06.202 și 20.07.2020-15.03.2021 (în total 431 zile) și în Penitenciarul nr. 13 – Chișinău pentru perioada: 26.09.2019-04.10.2019, 03.02.2020-16.03.2020, 15.06.2020-20.07.2020 și 15.03.2021-06.08.2021 (data pronunțării încheierii menționate supra (în total (194 zile).

Potrivit materialelor cauzei și a raportului administrației Penitenciarului nr. 17 - *****, nr. 2/3281/2023 din 07.11.2023 se atestă că, condamnatul Coșneanu Dumitru s-a

deținut: - în Penitenciraul-13 Chișinău în perioadele: 07.08.2021-08.09.2021, 21.09.2021-08.10.2021, 06.06.2022-18.07.2022; - în Penitenciarul-16 Pruncul în perioadele: 08.09.2021-21.09.2021 și 17.10.2022-05.06.2022; - în Penitenciarul-17 ***** în perioadele: 08.10.2021-06.06.2022; 18.07.2022-17.10.2022 și 05.06.2023 - pînă în prezent..

În plângerea înaintată, condamnatul Coșneanu Dumitru a solicitat constatarea aflării sale în detenție în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale pentru perioada de timp în care a fost deținut în calitate de prevenit și condamnat în Penitenciarul nr. 13 – Chișinău, Penitenciarului nr. 17 – ***** și Penitenciarul nr. 16 Pruncul în condiții inumane de detenție e, începînd cu perioada de 07.08.2021 pînă în prezent.

Din conținutul încheierii contestate, Colegiul penal reține că instanța de fond a stabilit că, „Coșneanu Dumitru, a fost deținut, cu statut de condamnat în: Penitenciarul nr. 13 Chișinău în perioadele: 07.08.2021-08.09.2021, 21.09.2021-08.10.2021, 06.06.2022-18.07.2022; Penitenciarul nr. 16 Pruncul în perioadele: 08.09.2021-21.09.2021 și 17.10.2022-05.06.2023; Penitenciarul nr. 17 ***** în perioadele: 08.10.2021-06.06.2022; 18.07.2022-17.10.2022, o perioadă cumulativă de 667 (șase sute șasezeci și șapte) zile, în condiții contrare prevederilor art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale, astfel în condițiile art. 473^4 alin. (4) CPP, s-a redus pedeapsa condamnatului Coșneanu Dumitru, născut 01.09.1992, cu 66 (șasezeci și șase) zile, în care condamnatul s-a aflat în detenție în Penitenciarele nr. 13 Chișinău, nr. 16 Pruncul și nr. 17 ***** în perioada 07.08.2021 – 04.06.2023, în condiții contrare prevederilor art.3 CEDO*”*.

7. Astfel, în contextul normelor legale citate supra, Colegiul penal atestă că, instanța de fond eronat a dispus aplicarea calculului prevăzut la art. 473^4 alin. (4) din Codul de procedură penală, or, perioada de 667 zile – în care condamnatul Coșneanu Dumitru s-a aflat în detenție în calitate de condamnat, nu reprezintă perioada de deținere continuă a acestuia în Penitenciarul nr. 13-Chișinău, în Penitenciarul nr. 16 Pruncul și în Penitenciarul nr. 17 ***** în calitate de condamnat, din încheierea primei instanțe reieșind faptul că acesta a fost deținut în: Penitenciarul nr. 13 Chișinău în perioadele: 07.08.2021-08.09.2021, 21.09.2021-08.10.2021, 06.06.2022-18.07.2022; Penitenciarul nr. 16 Pruncul în perioadele: 08.09.2021-21.09.2021 și 17.10.2022-05.06.2023 și în Penitenciarul nr. 17 ***** în perioadele: 08.10.2021-06.06.2022; 18.07.2022-17.10.2022, ***acestea fiind perioade întrerupte.***

Colegiul penal stabilește că, conform prevederilor art.473^2 alin.(5) CPP, plângerea referitoare la condițiile de detenție care afectează grav drepturile condamnatului sau ale prevenitului se depune pe parcursul detenției în condiții contrare prevederilor art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau în termen de 6 luni de la data când nu mai sunt deținuți în astfel de condiții, dar nu mai târziu de 4 luni de la eliberarea lor din locul de detenție. În aceste condiții, termenul stabilit de legiuitor prin art. 473^2 alin. (5) CPP, se va calcula prin prisma faptului, intrării în vigoare a Legii nr. 272, care se constatată a fi 01.01.2019. În aceeași ordine de idei, ţinînd cont de faptul că, prevederile art. art. 473^2 , 473^3 și art. 473^4 CPP RM, au fost introduse prin

legea nr. 272 din 29.11.2018, în vigoare din 01.01.2019, instanța de recurs reține că, în cazul dat termenul stabilit de legiuitor prin art. 473^2 alin. (5) CPP, se va calcula prin prisma faptului intrării în vigoare a Legii nr. 272 din 29.11.2018, astfel instanța stabilește că, termenul de prescripție de 6 luni în interiorul căruia condamnatul poate solicita constatarea condițiilor inumane, urmează a fi calculat de la data de 01.01.2019.

În speță, Colegiul notează că condamnatul Coșneanu Dumitru a semnat plângerea sa la data de 15.08.2022 și respectiv înregistrată cu data de 21.08.2022, prin care a solicitat constatarea condițiilor inumane de detenție pentru perioada detenției sale în Penitenciarul 13 Chișinău, Penitenciarul nr. 16 Pruncul și Penitenciarul nr. 17 *****, unde s-a deținut în Penitenciarul nr. 13 Chișinău în perioada 06.08.2021-08.09.2021, ulterior fiind transferat în Penitenciarul 16 Pruncul fiind deținut în perioada 08.09.2021-21.09.2021, ulterior fiind transferat în Penitenciarul nr. 13 Chișinău în perioada 21.09.2021-08.10.2021, după fiind transferat în Penitenciarul nr. 17 ***** în perioada 08.10.2021-06.06.2022, astfel încât este de reținut că la momentul depunerii plângerii la data de 15.08.2022 condamnatul se deținea în Penitenciarul nr. 17 *****, prin urmare instanța de recurs reține că condamnatul Coșneanu Dumitru a înaintat prezenta plîngere peste termenul de 6 luni de la data când nu mai este deținut în Penitenciarul nr. 13, 16, și 17, prin urmare ultimul a pierdut dreptul procesual de a înainta pretenții față de condițiile precare de detenție din penitenciarul respectiv în perioadele în care a fost deținut, în aceste circumstanțe, nefiind incidentă situația unei detenții pe o perioadă continuă.

Prin urmare instanța de recurs conchide că condițiile precare de detenție din Penitenciarul nr. 13 Chișinău în perioada 06.08.2021-08.09.2021, invocate de condamnat, au încetat pentru Coșneanu Dumitru, din momentul transferării acestuia pentru continuarea executării pedepsei închisorii în alte instituții Penitenciare, precum și pentru perioada 08.09.2021-21.09.2021 din Penitenciarul nr. 16 Pruncul și pentru perioada de 21.09.2021-08.10.2021 din Penitenciarul nr. 13 Chișinău or în plângere condamnatul invocă detenția în condiții inumane în Penitenciarul nr. 13 mun. Chișinău, Penitenciarul nr. 16 Pruncul astfel că aceasta urma să-și realizeze dreptul pretins lezat în interiorul termenului de 6 luni prevăzut de lege adică să înainteze plângere până la 01 august 2019, avînd în vedere că a fost transferat pentru continuarea executării pedepsei închisorii în alte instituții Penitenciare.

Or, potrivit jurisprudenței constante a CEDO, termenul-limită de şase luni are menirea de a promova securitatea raporturilor juridice, asigurând ca toate cauzele care ridică chestiuni în temeiul Convenției să fie examinate într-un termen rezonabil şi că deciziile anterioare să nu poată fi contestate la infinit- în cazurile în care există o situație continuă, termenul de șase luni începe să curgă de la încetarea situației (B. and D. v. the United Kingdom, nr. 9303/81. decizia Comisiei din 13 octombrie 1986, Dedsions and Reports (DR) 49, p. 44).

Colegiul reține că cererile depuse peste termenul de 6 luni, atunci când s-a întrerupt situația continuă de detenție în condiții contrare art. 3 CEDO, prin transferul într-o instituție sau în altă celulă cu condiții compatibile cu acest articol, urmează a fi respinse ca fiind tardive. Atât timp cât situația persistă, regula celor 6 luni nu își mai găsește aplicare *(*a se vedea c. Iordache vs România, cererea nr. 6817/02, §50*). Judecătorul de*

instrucție, pentru fiecare caz în parte, urmează să stabilească dacă situația reclamată constituie o „situație continuă" sau nu. Astfel că conceptul unei „*situații continue"* se referă la starea faptelor care includ activități continui de către sau din partea statului, pentru a acorda reclamantului statutul de victimă (a se vedea, Monlion v. France, nr. 11192/84. decizia Comisiei din 14 mai 1987, DR 52, p. 227, şi Hilton *v.* the United Kingdom, nr. 12015/86. decizia Comisiei din 6 iulie 1988DR 57, p. 108). Prin urmare o cerere depusă cu expirarea termenului de saşe luni, de când persoana nu se mai deține în condiții contrare prevederilor art. 3 CEDO nu poate fi admisă nici la nivel național, nici la nivelul CEDO, în susținerea acestui raționament, se impune necesitatea de a face referire la cauza Botnari *v.* Republica Moldova, cererea nr. 74441/19.

8. Tot la acest capitol, Colegiul remarcă faptul că, dreptul de acces la un tribunal, garantat de articolul 20 din Constituție și, respectiv, de articolul 6 § 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, trebuie să fie practic și efectiv, nu teoretic și iluzoriu. Efectivitatea dreptului în discuție reclamă ca persoanele să aibă posibilitatea clară și concretă de a contesta un act care constituie o ingerință în exercitarea drepturilor sale. Dreptul de acces la un tribunal nu include doar dreptul de a iniția o acțiune în justiție, ci și dreptul la soluționarea cauzei de către un tribunal competent să se pronunțe asupra tuturor aspectelor de fapt și de drept (Parohia Greco-Catolică Lupeni și alții v. România [MC], 29 noiembrie 2016, § 86).

Dreptul de acces la un tribunal nu este un drept absolut. Acesta poate fi limitat. Limitările accesului la un tribunal trebuie să fie prevăzute de lege, să urmărească un scop legitim și să fie proporționale, pentru a nu fi afectată însăși esența dreptului. Această afirmație este valabilă și pentru normele de natură procedurală care stabilesc termene în interiorul cărora persoanele ar putea formula o contestație (Marc Brauer v. Germania, 1 septembrie 2016, § 36). Or, folosirea termenelor limitative privește asigurarea bunei-administrări a justiției şi respectarea, în special, a principiului securității juridice.

Prin urmare Colegiul penal conchide că din materialele cauzei rezultă, că cauza a fost examinată superficial, unilaterală şi neobiectivă a circumstanțelor cauzei, fără a da o apreciere obiectivă probelor şi, prin urmare concluzia instanței este în contradicție cu circumstanțele pricinii, *or prima instanță nu a verificat minuțios perioadele de detenție în calitate de condamnat în Penitenciarele nr. 13,16 şi 17, urmând a efectua un calcul corect și concret al termenului de detenție potrivit materialelor anexate*

9. Raportând materialele cauzei la prevederile legale enunțate mai sus se constată că, ultimele nu au fost respectate întocmai de către instanță ceea ce a dus la emiterea unei încheieri nemotivate. În contextul celor relevate, Colegiul penal reține, că încheierea contestată este bazată pe o apreciere superficială, unilaterală și neobiectivă a circumstanțelor cauzei, fără a da o apreciere obiectivă probelor și, prin urmare concluzia instanței este neîntemeiată, or instanța de fond urma să verifice și să statueze asupra tuturor cerințelor de fapt invocate, dar și să le supună cercetării prin prisma circumstanțelor cauzei, având în vedere normele de drept aplicabile la caz, pronunțându-se asupra acestora prin actul procesual adoptat.

Or în sensul art.6 alin. (1) al Convenției, instanțele de judecată, trebuie, să indice cu suficientă claritate motivele pe care își întemeiază hotărârile, iar având în vedere

caracterul determinant al concluziilor sale să precizeze noțiunile, ce implică o apreciere a faptelor supuse aprecierii. În acest context, instanța deși era obligată să examineze și să se expună asupra fiecărui motiv, argument, aspect de încălcare a prevederilor legale, invocate în acest sens în cererea înaintată, potrivit acestor prevederi legislatorul a prevăzut expres rolul activ pentru cercetarea sub toate aspectele, completă şi obiectivă a circumstanțelor cauzei. Or, neexpunerea asupra unei cerințe, se egalează cu faptul că nu au fost auzite părțile. Conform practicii CEDO, în cauza Fomin c. Moldovei, Cererea nr. 36755/06, Curtea a statuat că: „Rolul unei Decizii motivate este să demonstreze părților că ele au fost auzite. Mai mult, o Decizie motivată oferă părților posibilitatea de a o contesta precum şi posibilitatea ca Decizia să fie revizuită de către o Instanță de Recurs". Doar prin adoptarea unei decizii motivate, poate avea loc un control public al administrației Justiției (c.f. Hirvisaariv. Finland, nr. 49684/99, parag. 30, 27.09.2001).

CEDO, în speța Luka contra României a evidențiat că art. 6 implică faptul că deciziile instanțelor trebuie să precizeze în mod suficient motivele pe care se întemeiază, astfel încât să arate că părțile au fost ascultate şi să garanteze posibilitatea unui control public al administrării justiției. Altfel spus, art. 6 îi atribuie „instanței" obligația de a efectua o examinare efectivă a motivelor, argumentelor şi probelor părților, cu excepția cazului în care se apreciază relevanța acestora şi fără a fi înțeleasă ca implicând un răspuns detaliat pentru fiecare argument (Van de Hurk împotriva Ţărilor de Jos, citată anterior, p. 19-20, pct. 59 şi 61). Curtea evidențiază că trebuie să se țină seama de relevanța şi incidența argumentului sau motivului cu privire la care instanța nu s-a pronunțat la încheierea cauzei (Jahnke şi Lenoble împotriva Franţei (dec.), nr. 40490/98, CEDO 2001-IX; şi Dima împotriva României, 16 noiembrie 2006).

Mai mult, motivarea hotărârilor este o garanție pentru părți că, cererile lor au fost analizate cu atenție şi oferă posibilitatea exercitării controlului judiciar. Analiza pe care instanța o face în legătură cu motivele de fapt şi de drept care i-au format convingerea, în sensul unei anumite soluții trebuie să fie clară şi simplă, precisă, concisă şi fermă, într-un cuvânt să aibă putere de convingere. La fel de exactă trebuie să fie motivarea şi în ce privește cererile pe care le-a respins. Nemotivarea hotărârii sau o motivare necorespunzătoare vor atrage casarea ei. Lipsa unei motivări adecvate cerințelor legii într-o hotărâre judecătorească afectează grav respectarea garanțiilor procedurale a părților la un proces echitabil. În același timp se precizează că, obligația instanței de a-şi motiva hotărârea face parte din setul de garanții stabilite pentru existența unui proces echitabil. Or, potrivit jurisprudenței constante a CtEDO, expuse în cazurile aplicării art. 6 al Convenției, s-a conchis că o hotărâre motivată demonstrează că părțile au fost auzite în cadrul procesului penal. (Suominen c. Finlandei (2003) §37, Kuznetsov şi alții c. Rusiei (2007) §85).

Colegiul penal consideră că, argumentele invocate de participanții la proces sunt importante pentru rezultatul procesului şi necesită un răspuns concret în hotărâre. Pe când abținerea instanței ierarhic inferioare de furnizarea unui răspuns explicit la un şir de argumente invocate, constituie o încălcare a art. 6 alin. (1) CEDO, deoarece participanților nu le-a fost acordată posibilitatea de a şti dacă aceste argumente au fost neglijate sau respinse, şi în ultimul caz, cauzele acestei respingeri.

10. Reieșind din cele enumerate supra, Colegiul Penal reține că, cauza a fost examinată superficial, fără a da o apreciere obiectivă probelor şi greșind fiind aplicate prevederile legislative, prin urmare concluzia instanței este în contradicție cu circumstanțele pricinii, *or prima instanță la stabilirea perioadei de deținere a admis unele calcule ce nu pot fi considerate întemeiate și corecte, cât ține de termenul de declarare a plîngerii pentru perioadele în care s-a deținut condamnatul în condiții contrare prevederilor art. 3 CEDO, or urma a fi luate în considerație prevederile Codului de procedură penală și anume ce ține de stabilirea perioadei de declarare a plângerii în condițiile prevederilor art. 473[2] alin. (5) CPP.*

În contextul dat, instanța de recurs atestă că, erorile admise de către instanța de fond echivalează cu nerezolvarea fondului cauzei, ceea ce implică casarea încheierii, cu remiterea cauzei la rejudecare de către instanța de fond, în alt complet de judecată, pentru înlăturarea erorilor admise, precum și să stabilească corect termenul de depunere a plîngerii, or Colegiul reține că instanța de judecată, nu a verificat corect și concret termenele de depunere a plîngerii.

Aceste încălcări, indicate mai sus, nu dau posibilitate instanței de recurs de a examina cazul dat fără a întoarce dosarul la o nouă examinare. La rejudecarea cauzei instanța de fond urmează să înlăture lacunele comise, să examineze cauza sub toate aspectele, complet și obiectiv cu respectarea dreptului la un proces echitabil și în dependență de probele acumulate, să pronunțe o hotărâre legală, întemeiată și motivată, pronunțându-se asupra tuturor motivelor invocate de către participanții la proces. Astfel, reieșind din cele menționate , Colegiul enunță soluția de remitere a cauzei spre o nouă rejudecare de către prima instanță, deoarece încălcările enunțate supra duc la nulitatea absolută a hotărârii judecătorești și echivalează cu nesoluționarea fondului cauzei.

Prin urmare, instanța de judecată este obligată să se pronunțe asupra tuturor argumentelor invocate de participanții la proces. Nepronunţarea instanței asupra acestor argumente echivalează cu nerezolvarea fondului cauzei, iar decizia urmează a fi casată cu rejudecarea cauzei, întrucât asemenea eroare judiciară nu poate fi corectată în instanța de recurs, care nu este în drept de a da o nouă apreciere probelor din dosar şi în instanța de recurs nu poate fi satisfăcută cerința părții de a administra noi probe. Elucidarea tuturor împrejurărilor menționate are o mare importanță la examinarea corectă a cauzei, ceea ce instanța care a examinat fondul nu a efectuat, prin ce au fost încălcate normele dreptului procedural şi dreptul la un proces echitabil, care neapărat servește drept temei pentru anularea încheierii atacate şi remiterea cauzei la o nouă reexaminare, în aceeași instanță, în alt complet de judecată. Astfel, reieșind din faptul că erorile admise de către instanța de fond nu pot fi reparate de către instanța de recurs, Colegiul Penal va remite cauza dată la o nouă reexaminare în instanța de fond.

11. În acest concurs de împrejurări, instanța de recurs consideră că nu se poate dispune posibilitatea examinării soluției hotărârii contestate, deoarece în lipsa indicării tuturor motivelor de fapt şi de drept care au format convingerea instanțelor, Colegiul penal nu are criterii de apreciere a temeiniciei sau netemeiniciei soluției pronunțate.

În acest context Colegiul penal reține prevederile art.469 Cod de procedură penală unde sunt enumerate toate chestiunile care urmează să fie soluționate de către instanță la

executarea pedepsei. Astfel, la executarea pedepsei instanța de judecată soluționează chestiunile cu privire la schimbările în executarea unor hotărâri, dintre care: Pct. *;* 17[1]) constatarea condițiilor de detenție a condamnaților. Potrivit prevederilor art.470 alin.(1) Cod de procedură penală, Chestiunile privind executarea hotărârilor prevăzute la art.469 alin.(1) pct.1)-4), 6)–16) şi 18) se soluționează de către instanța de judecată din raza de activitate a organului sau a instituției care execută pedeapsa.

La rejudecarea cauzei instanța de fond urmează să înlăture lacunele comise, să examineze cauza sub toate aspectele, complet şi obiectiv cu respectarea dreptului la un proces echitabil, şi, în dependență de probele acumulate, să pronunțe o hotărâre legală, întemeiată şi motivată, pronunțându-se asupra tuturor motivelor invocate. Astfel, având în vedere faptul că prima instanță nu a constatat și elucidat circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinii în fond, Colegiul Penal ajunge la concluzia de a admite recursul directorului Penitenciarului nr. 17 *****, Veaceslav Dascal, de a casa încheierea primei instanțe și a restitui cauza la rejudecare în aceiași instanță, în alt complet de judecată.

12. În conformitate cu art.469-471 Cod procedură penală, Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău,-

D E C I D E:

Admite recursul Penitenciarului nr. 17 ***** casează total încheierea Judecătoriei Orhei sediul ***** nr. 21ji-212/2023 din 20 noiembrie 2023 în privința condamnatului Coșneanu Dumitru, și trimite cauza la rejudecare în aceiași instanță în alt complet de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecător Spoială Alexandru

judecător Băbălău Denis

judecător Chiroșca Igor